

DE små LÆSER

Konference om læsning i indskoling

– er frøen en prins eller en padde?

Titlen på 'De små LÆSER' 2011 signalerer, at der på dette års konference sættes fokus på læsning af både fiktionstekster og faktatekster. Bevidsthed om og kendskab til læsetekstens genre er af stor betydning for læseforståelsen. Det er derfor vigtigt, at læseundervisere i indskoling formår at give eleverne de bedst mulige forudsætninger for at udvikle gode læsefærdigheder i forhold til såvel faktatekster som fiktionstekster. Hvorfor det er så vigtigt, og hvordan det kan gribes an – vil konferencens oplæg og temagrupper komme med bud på. Vi har inviteret oplægsholdere tæt på forskning, entusiastiske praktiskere, kendte forfattere og hermed også engagerede deltagere.

*Velkommen i de skønne omgivelser
på Comwell Rebild Bakker d. 25. og 26. april 2012*

Praktiske oplysninger

Tid: 25. – 26. april 2012

Sted: Comwell Rebild Bakker
Rebildvej 36, 9520 Skørping

Kursusnummer: CFU12040

Tilmelding: www.viacfu.dk/desmaalaeser
senest 1. marts 2012

Pris: 3.800,-
inkl. forplejning og overnatning

Målgruppe: Børnehaveklasseledere, pædagoger og dansklærere i indskoling, læsevejledere, specialundervisningslærere, dansk-konsulenter og undervisere ved læreruddannelserne og andre interesserede

Yderligere oplysninger:

Pæd. konsulent Kirsten Glavind, kigl@viauc.dk

Pæd. konsulent Marianne Skovsted Pedersen, mspe@viauc.dk

Pæd. konsulent Helle Toppenberg, het@ucn.dk

Pæd. konsulent Helle Frost Sørensen, hfs@ucn.dk

Kursussekretær Else Jensen
ejen@viauc.dk, 87 55 28 08

– er frøen en prins eller en padde?

Fiktion og fakta

Udstillinger ved:
Gyldendal · Turbine · Alinea · Dansklærerforeningen · Alrune
Intervention Press · Flachs · Høst & Søn · ABC forlaget · Gege
Center for Undervisningsmidler

25. – 26. april 2012

Comwell Rebild Bakker

Onsdag den 25. april – Faktalæsning i indskolingen

8.30	Morgenmad
9.00	Velkomst – sang
9.15	Udvikling af gode faglige læsevaner <i>Lektor og lærebogsforfatter Elisabeth Arnbak</i>

Hvordan støtter vi eleverne i at udvikle en bevidst og målrettet tilgang til læsearbejdet i fagene? I indlægget sættes der først fokus på nødvendige læseforudsætninger og vigtige komponenter af betydning for udvikling af gode faglige læsefærdigheder. Elevens bevidsthed om faglige teksttypers formål og særtræk har især betydning for en målrettet og strategisk tilgang til læse- og skrivearbejdet i fagene. Hvilke faglige teksttyper møder eleverne i skolens fagundervisning, og hvordan udvikler eleverne deres bevidsthed om disse teksttypers formål og særtræk? Hvilke didaktiske metoder og redskaber er velegnede i den første faglige læseundervisning?

10.30	Kaffe/Frugt
11.00	Temagrupper om faktalæsning i indskolingen 1. runde Vælg mellem 1 - 5

Faglig literacy i teori og praksis

Lærer Gitte Reffelt & lærer Amalie Ipsen Selmer fra Utterslev Skole

Faglig literacy er en metode, som ruster elever til sprogligt at mestre en faglig tekst og til at anvende deres viden efterfølgende.

I vil blive ført igennem et eksempel på et undervisningsforløb, hvor I vil arbejde praktisk i forhold til de teoretiske rammer for faglig literacy.

Ord sætter spor

Læsevejleder og lærebogsforfatter Hanne Møller Pedersen

Vi skal skabe bevidste og nysgerrige læsere – og det arbejde starter allerede i indskolingen. Elevernes læsekompetence har afgørende betydning for elevernes mulighed for at læse for at lære i alle fag. Det betyder, at børnene fra begyndelsen af deres skoleforløb skal arbejde struktureret og bevidst med begreber, ordforråd og ”viden om verden”. Elevernes for forståelse skal inddrages i undervisningen. Det er ligeledes vigtigt, at vi underviser eleverne i at mestre forskellige genrer på tværs af fagene.

Jeg vil i mit oplæg veksle imellem teori og hvordan, vi omsætter det til daglig praksis i 0. og i 1. klasse. Jeg vil præsentere, hvordan man kan arbejde med interaktiv oplæsning og læseforståelsesstrategier samt, hvordan man kan inddrage arbejdet med forskellige fagtekster i den daglige undervisning.

Udvikling af ordforråd og sprogforståelse på tværs af fag

Læsevejleder og koordinerende specialundervisningslærer Pernille Sørensen, Ganløse Skole, Egedal Kommune

Ud fra en teoretisk og didaktisk vinkel vil Pernille Sørensen give et bud på, hvordan man som indskolingslærer kan tilgodese arbejdet med ordforråd og læseforståelse på tværs af fag allerede i den første læsning. Der er fokus på bl.a. dialogisk oplæsning, metakognition og arbejdet med læseforståelse, multiple undervisningsstrategier og hvordan, de kan bruges ved læsning af fagenes tekster, rollelæsning og ordforrådstilegnelse i teori og praksis.

Kan en regnorm leve videre, når man skærer den over?

Om faglig læsning og skrivning i indskolingen
Specialpædagogisk konsulent Dorthe Kamstrup

Specielt drengene er meget optagede af verden omkring dem. Denne fascination vil jeg tage afsæt i i oplægget. Hvorfor ikke grave regnorme op nede bag fodboldbanen for derefter at læse små beskrivende tekster om regnorme, undersøge dyrene med en lup, finde ud af, hvad de lever af og efterprøve om det er en myte eller sandhed, at en regnorm kan leve videre, når man skærer den over. Bagefter kan eleverne skrive og tegne små feltnotater om projektet for efterfølgende at skrive en beskrivende tekst om regnorme. Processen dokumenteres selvfølgelig med digitale billeder, så eleverne kan lave en 'Photostory' eller 'Talende bog' om projektet.

Genrepædagogik - et udviklingsprojekt på Sølystskolen i Silkeborg.

Lærer og it-vejleder Anne Marie Jakobsen og lærer og læsevejleder Betty Majlund

På Sølystskolen arbejder vi nu på 3. år med at udvikle og implementere genrepædagogikken i praksis. Denne temagruppe tager udgangspunkt i et undervisningsforløb med genrepædagogik i indskolingen.

Vi vil gennemgå undervisningsforløbet og bl.a. komme ind på fig.:

- Forforståelse, viden og erfaring
- Dekonstruktion af en eksemplarisk tekst

Præsentation af værksteder tilknyttede arbejdet med dekonstruktion herunder arbejdet med Note Book-filer

- Fælles tekstkonstruktion
- Selvstændig tekstkonstruktion
- Erfaringer fra vores projekt på Sølystskolen, herunder præsentation af Blog til videndeling

12.30	Frokost og udstilling - indkvartering
14.00	Temagrupper om faktalæsning i indskolingen 2. runde. Vælg mellem 1 - 5
15.30	Kaffe
16.00	Formativ evaluering i børnehøjde <i>Lektor Mette-Maria Rydén</i>

2. klasse har arbejdet med Noahs ark. De har tegnet et væld af flotte, men også meget forskellige tegninger. Og der har fundet en masse spændende aktiviteter sted. Men hvordan få alt dette til at blive til bærbar viden, sådan at den enkelte elev kan svare på det for børn ofte meget svære spørgsmål: Hvad har du lært? Oplægget præsenterer Etienne Wengers ”reifikationsmodel”, der går fra det konkrete, håndgribelige niveau, f.eks. tegninger af Noahs ark, til de overliggende mere begrebslige niveauer, hvor det handler om at udlede fællestræk, samt syntetisere dét, som var den grundlæggende læring.

17.00	Guidet gåtur i Rebild Bakker (Husk tilmelding)
18.30	Middag
20.00 - 21.00	Sprogbejstring – forsmag på morgendagen <i>Forfatter Marianne Iben Hansen</i>

Sprog skal opleves, ikke kun forstås med hovedet. Sprog er også en leg, en lyst, en begejstring i maven og en puls i kroppen. Især rim, rap og remser tilbyder mange forskellige døre ind i sproget. Med udgangspunkt i sine rimede billedbøger, vil Marianne Iben Hansen fortælle om, hvordan hun arbejder og leger med sprog og form, om glæden ved lydene, ved rimenes orden og uventede krumspring, ved rytmen som den afgørende motor. Og om en lille and ved navn Axel.

Torsdag den 26. april - Fiktionslæsning. Indskolingen

8.15	Information og morgensang
8.30	Barns møte med skjønnlitteratur og kunst <i>Forfatter Stian Hole og pædagogisk leder og journalist Kenneth Jacobsen Boye</i>

Stian Hole og Kenneth Jacobsen Boye taler sammen om, hvorfor vi ikke skal være bange for at udfordre børn i sprog og indhold.

”Vi diskuterer våre erfaringer fra arbeidsprosessen med bildebøker med utgangspunkt i Garmann-trilogien, og deler våre opplevelser fra barns møte med skjønnlitteratur og kunst. Vi diskuterer, hvordan barn kan utfordres i språk og innhold i litteraturen og reflekterer også rundt noen kjente ”voksne” innvendinger mot de nye bildebøkene. Vi inviterer deltagerne til å diskutere sammen med oss. Vi kommer også innom ulike holdninger i forskjellige kulturer på, hva bøker for barn kan romme. Og sist, men ikke minst vil vi inspirere til lesning og til å bruke litteratur for barn som et springbrett for fantasi og utvikling og samtale!”

10.00	Kaffe og udstilling
10.30	Temagrupper om fiktionslæsning i indskolingen 1. runde. Vælg mellem 1 - 5

Kanon i indskolingen

Lærebogsforfatter og pæd. konsulent Dorthe Eriksen

Med udgangspunkt i læseplanen og hovedvægten på litteraturpædagogik i begynderundervisningen vil kurset omhandle følgende punkter: Hvad er god litteratur? Herunder diskussion og afklaring af kanonbegrebet Hvilke tekster er velegnede at introducere i indskolingen? Hvorfor vælge netop de tekster? Og ikke mindst: Hvordan kan teksterne introduceres, så de opleves som vedkommende og inte-

ressante for eleverne? Der gives oplæg og ideer til konkrete undervisningsforløb.

En præsentation af fiktionsdelen i dansksystemet Fandango

Lærebogsforfatter Trine May i samarbejde med Gyldendal

Trine May præsenterer fiktionsdelen i det nye dansksystem til indskolingen, Fandango. Her arbejdes med helt moderne børnelitteratur og nye medier, så eleverne lige fra skolestart udvikler sig som kompetente og engagerede litteraturlæsere og reflekterede mediebrugere. Tankerne bag systemet præsenteres, og der vises konkrete eksempler på ny, god børnelitteratur - og ikke mindst ideer til, hvordan den kan indgå i undervisningen. Hvad enten man bruger Fandango eller ej, er der inspiration at hente, og hver deltager får en gratis grundbog fra systemet.

Litteraturundervisning i de mindste klasser

Pædagogisk leder og journalist Kenneth Jacobsen Boye

Litteraturundervisning i de mindre klasser er vigtig. Dansk er mere end læsetræning. Oplægget giver ideer til, hvordan du åbner den nyeste litteratur for de mindste. Litteratur, der bliver inddraget, er de nyeste børnebøger af Kim Fupz Aakeson og billedbogsserien om Garmann skrevet af Stian Hole. Du får også praktiske fif til hvilket indhold, der er vigtigt at give plads til i danskundervisningen i 0.-3. klasse

Dramatik og lyrik i indskolingen

PD i drama Lotte Damsgaard

Undersøgelser viser, at børn lærer mere og bedre, når dramafaglige elementer inddrages i undervisningen. At bruge drama i undervisningen er at bringe handling ind i klasselokalet. Når vi bruger drama i forbindelse med læsning, aktiveres og involveres vi både praktisk og emotionelt. Fortællingen får en krop, figurerne får en stemme. Eleverne motiveres på en legende og kreativ måde, hvor samarbejde er et af grundprincipperne. Gennem oplæg og praktisk arbejde introduceres enkle dramaøvelser, der kan bruges i mange sammenhænge.

Fiktion på film

Pæd.konsulent i dansk og cand. pæd. i dansk Inger-Lise Lund

Film har fascinationskraft, og arbejdet med film har mange fælles træk med litteraturundervisningen, så hvorfor ikke lade film være teksten? Undervisningen skal give eleverne oplevelser, der fører til indlevelse og indsigt i egne og andres vilkår. Temagruppen viser eksempler på, hvordan arbejdet med film kan gribes an, så der er fokus på både oplevelse, analysebegreber og på filmens særlige formsprog og virkemidler.

11.45	Frokost
12.45	Temagrupper om fiktionslæsning i indskolingen 2. runde. Vælg mellem 1 - 5
14.00	Kaffe
14.15	Om at fortælle historier <i>Forfatter Kim Fupz Aakeson</i>

Forfatteren fortæller om at fortælle historier, hvordan er anatomien i en fortælling, hvordan skruer man det sammen og hvor kommer ideerne fra? Og hvad hvis de ikke kommer? Hvad har en tragisk opera til fælles med den sødeste billedbog? Og er Snehvide en god eller en dårlig hovedperson? Vi skal tale om elefanter, usympatiske karakterer, moraler, egensindighed, tv-kanaler, Taxidriver, målgrupper og mangel på samme. Så velkommen til en rundtur i forfatterens arbejdsværelse og et ord eller to om flyvske tanker og meget konkrete mandage, om at sidde der hvor det sker, også når der ikke sker noget.

15.30	Afslutning og tak for denne gang
-------	---

